MEMO

Effecten meicirculaire 2022

De meicirculaire 2022 bevat informatie over de invoering per 1 januari 2023 van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds en de actualisatie van de groei van het gemeentefonds op basis van de Voorjaarsnota 2022.

Effecten van de meicirculaire
De meicirculaire van 2022 laat voor bijna alle gemeente veel grotere 'plussen' zien dan eerder verwacht. Voor de gemeente Winterswijk ziet dit er samengevat als volgt uit:

x € 1.000	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Algemene mutaties:					
Herverdeeleffect	32	333	1.750	2.133	2.236
Algemene mutaties, accres (inclusief compensatie inflatie)	1.861	5.910	7.048	8.462	3.089
Effect commissie van Wijzen Jeugdzorg	0	743	100	100	600
Taakmutaties:					
Energietoeslag	1.236	0	0	0	0
Algemene taakmutaties' , geen verevening	-14	49	40	40	40
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (Coalitieakkoord)	0	0	0	-162	-165
Decentralisatie- en integratie-uitkeringen:					
Mutaties op bestaande IU/DU	322	12	12	12	12
Nieuw : Uitvoeringskosten klimaatakkoord	221	0	0	0	0
Nieuw : Extra capaciteit BOA's	34	34	34	34	34
Extra opgenomen stelposten (via septembercirculaire 2022):					
Invoeringskosten omgevingswet (sept 2022)	350	0	0	0	0
Wet kwaliteitsborging bouwen (sept 2022)	60	25	25	25	25
totaal	4.102	7.106	9.009	10.644	5.871
Totaal extra uitgaven nog op te nemen in de begroting	-1.916	-309	-321	-172	-180
Netto-effect voor de begroting	**2.186**	**6.797**	**8.688**	**10.472**	**5.691**

Herverdeeleffect
Vanaf 2023 wordt het gemeentefonds (totaal € 35 miljard) op een andere wijze verdeeld. Omdat het totale bedrag gelijk blijft ontstaan in dat geval voor- en nadeelgemeenten. De mate van voor- of nadeel verschilt enorm per gemeente. Om nadeelgemeenten niet van de één op de andere dag met een te groot nadeel te confronteren, wordt er in dit soort situaties altijd een zogenaamd ingroeipad afgesproken. De voordeelgemeenten krijgen dan in oplopende stapjes het voordeel uitgekeerd waarmee de nadeelgemeenten tijdelijk gecompenseerd worden.

Omdat het kabinet in haar kabinetsperiode van 2022-2025 tot een nieuwe systematiek van financiering van gemeenten wil komen is (ten opzichte van het verleden bij herverdelingen) voor nu een afwijkend ingroeipad afgesproken. Waar voorheen binnen 4 jaar sprake was van volledige verrekening van de voor- en nadelen, 'stopt' de verrekening nu in 2025.

Concreet ontvangt Winterswijk, via het ingroeipad, in 2023 € 7,50 per inwoner, in 2024 € 22,50 per inwoner en vanaf 2025 € 37,50 per inwoner. De laatste berekeningen tonen echter dat Winterswijk voordeelgemeente is voor een bedrag van € 100 per inwoner. Of en wanneer het resterende voordeel uitgekeerd gaat worden is dus nog onzeker en onderdeel van de genoemde nieuwe financieringssystematiek voor gemeenten.

Algemene mutaties, accres
Het accres (ook wel groei van het gemeentefonds) is afhankelijk van de totale Rijksuitgaven. Geeft het Rijk (naar verwachting) meer uit dan in een vorige periode aangenomen dan stijgt ook het gemeentefonds evenredig en andersom, ook wel aangeduid als 'samen de trap op en af'.

In deze meicirculaire ziet op dit onderdeel het grootste voordeel omdat gemeenten nu extra hard 'mee de trap op gaan' doordat het Rijk veel meer uitgeeft dan bij start van het nieuwe kabinet werd aangenomen (o.a. inflatie).

De totale algemene uitkering, en vooral het accres, geldt als algemeen dekkingsmiddel voor bijvoorbeeld gestegen kosten maar ook voor bijvoorbeeld eigen nieuw beleid.

Commissie van Wijzen, Jeugdzorg
Er is een 'arbitragecommissie' ingesteld die uitspraken heeft gedaan over de 'tekorten' in de Jeugdzorg. Het kabinet heeft de, de door commissie geadviseerde, bedragen in de Rijksbegroting opgenomen en gemeenten werd toegestaan 75% hiervan in de begroting op te nemen.
Bij deze meicirculaire is voor 2023 de resterende 25% toegekend en heeft een herberekening plaats gevonden van de bedragen voor 2024 tot en met 2026. Voor die jaren mogen gemeenten nog steeds 'maar' rekening houden met 75%.

Taakmutaties
Dit zijn middelen die aan het gemeentefonds worden toegevoegd voor nieuwe taken waarbij deze middelen worden verdeeld via maatstaven (bijvoorbeeld een bedrag per inwoner). In de 1e prognose hadden we al rekening gehouden (aan zowel de inkomsten- als de uitgavenkant) met een bedrag van ruim € 1,1 miljoen. Dit bedrag valt nu iets hoger uit.

Decentralisatie- en integratie uitkeringen
Hoewel het ook hier in principe om algemene dekkingsmiddelen gaat, worden deze uitkeringen verstrekt met een specifiek doel. In de regel gaat om tijdelijke bedragen en er hoeft geen bestedingsverantwoording te worden afgelegd.

Extra opgenomen stelposten
Voor een tweetal taken zijn indicatieve bedragen aangekondigd die in de septembercirculaire definitief worden gemaakt. Omdat al we uitvoering aan deze taken wordt gegeven nemen we deze vast in de berekeningen mee.

Extra uitgaven nog op te nemen in de begroting
Hoewel, zoals genoemd, de gehele algemene uitkering als algemeen dekkingsmiddel mag worden aangemerkt hebben we natuurlijk wel te maken met kosten voor extra nieuwe (verplichte) taken. Om die reden nemen we aan de uitgavenkant van de begroting hiervoor bedragen op. Voor 2022 gaat het vooral om de eerder ingeboekte bijdrage voor de energietoeslag, de invoeringskosten van de omgevingswet en de uitvoeringskosten klimaatakkoord. Voor 2023 gaat het om een aantal taken (dienstverlening a.g.v. de Parlementaire onderzoekscommissie kinderopvangtoeslag en de wet open overheid) waarvoor we bij eerdere circulaires al wel middelen hebben ontvangen maar destijds niet aan de uitgavenkant hebben opgenomen, dat wordt bij deze circulaire hersteld.

Effect op de financiële positie
Het 'netto-effect' is voor 2022 onderdeel van de 2e prognose en bedraagt € 2,1 miljoen. Het verwachte tekort van de 1e prognose over 2022 van € 2 miljoen wordt hiermee in feite teniet gedaan.

Het netto-effect voor 2023 en verder wordt meegenomen bij het opstellen van de programmabegroting 2023-2026.